

Analys

Samverkansprocess

tema

Adress

Utgåvehistorik för dokumentet

Utgåva	Datum	Kommentar
0.1	2015-10-21	Dokumentet skapas
0.2	2015-11-06	Uppdateringar efter remissvar
0.3	2015-11-20	Uppdatering efter möte med arbetsgruppen
0.4	2015-11-25	Uppdaterat efter synpunkter från Ortnamnsektionen
0.7	2015-12-06	Uppdaterat med nyttoeffekter och gruppens rekommendationer
0.8	2015-12-08	Allmän justering
1.0	2015-12-16	Dokumentet färdigställs till styrgruppsmöte

Sammanfattning

I Svensk geoprocess uppdrag ingår att för respektive tema beskriva hur en framtida process för samverkan kring insamling, lagring och tillhandahållande ska utformas för att få enklare och effektivare myndighetsutövning. I det här dokumentet har olika samverkansalternativ för Adress analyserats och belysts. Målet med samverkan är att verka för kvalitetsförbättring, kostnadseffektivisering samt ökad nytta.

Adresser är av betydande vikt för att kunna lokalisera oss i samhället. Målet är att de adresser som finns i Adressregistret är den naturliga källan för informationen för kommuner, myndigheter och privata aktörer och att de tillhandahålls som öppna data. Öppna data kommer göra att adressinformationen används av fler i samhället vilket på sikt ökar kraven på kvalitet, lägesnoggrannhet och fullständighet, och i förlängningen även kraven på kommunerna att adresserna ajourhålls kontinuerligt och är aktuella.

Det sker samverkan idag mellan kommuner och Lantmäteriet gällande insamling, ajourhållning, lagring och tillhandahållande av adresser. Arbetsgruppen ser inte några problem kring de befintliga samverkansformerna och inte heller en framtida påverkan som skulle påverka samverkansprocessen. Därför är den framtida samverkansprocessen för *Belägenhetsadress* oförändrad mot för idag.

Förslagen om ändringar i informationsmodellen för adress är inte så omfattande, värdemängder ändras för en del attribut och några attribut tas helt bort. Arbetsgruppen har gjort bedömningen att det inte finns behov av att anpassa adressers läge efter tredimensionell representation för byggnad och fastighet eftersom adressens läge ska vara på marknivå, där ingången till byggnaden är belägen.

Adressatt anläggning och *Adressanmärkning* som idag ofta innehåller inaktuell information och som används av ett fåtal kommuner utgår. Genom att ta bort *Adressatt anläggning* tillgodoses även kravet från Lantmäteriets jurister att ta bort värdet *Vattentäkt* eftersom detta är känsliga uppgifter i samhället och klassas som försvarssekretess. Idag har adressplatser två statusar, *Objektstatus* och *Belägenhetsadresstatus*. Eftersom det har varit krångligt och otydligt med två statusar har vi föreslagit att attributet *Belägenhetsadresstatus* tas bort. Ingen av ändringarna innebär att belägenhetsadress standarden behöver ändras.

Arbetsgruppen föreslår en ny objekttyp *Intressepunkt* som komplement till adresser och ortnamn för att hitta rätt i samhället. Intressepunkterna ska enbart registreras med en punktgeometri, samt ett namn. Namnet blir sökbart, men är inte beslutat och ska inte betraktas som ett officiellt ortnamn. Kommunerna ansvarar för ajourhållningen av intressepunkterna, som sker antingen via LINA eller via kommunens applikation och överförs via tjänstegränssnitt till Lantmäteriet för lagring, lika Byggnad och Adress. Det är oklart i dagsläget vart lagringen ska ske, men på sikt när det nya föreslagna Ortnamnsregistret finns på plats torde de lagras där. Arbetsgruppen föreslår att intressepunkterna lagras tillsammans med adresserna tills vidare.

Som stöd för kommunerna vid registrering av intressepunkterna kan BAL-supporten på Lantmäteriet användas eftersom insamlingen sker förslagsvis på samma sätt som Byggnad och Adress, dvs. via LINA eller tjänstebaserat med samma gränssnitt som BAL-informationen. Vid namnfrågor kontaktas Ortnamnsmyndigheten på samma sätt som idag gällande namnfrågor kring adresser.

Det återstår dock en del arbete innan den nya objekttypen kan implementeras. Bl.a. ska ett tydligt regelverk för vilka företeelser som ska ses som intressepunkter tas fram. Förslaget är att en dialog ska föras med blåljusaktörer om vilka platser som är viktiga att kunna söka på och att tillsammans med Ortnamnsmyndigheten på Lantmäteriet arbeta fram regelverket så att det blir tydligt angående beslutsbefogenheter och ansvarsområden.

Innehåll

Bakgrund	5
Syfte	5
Målbild	5
Analys av möjliga samverkansaktiviteter	6
1 Belägenhetsadresser	6
1.1 Befintlig samverkan	6
1.2 Framtida samverkan	6
1.2.1 Insamling/ajourhållning.....	7
1.2.2 Lagring och Tillhandahållande.....	8
1.2.3 Gatunamn i NVDB.....	8
1.2.4 Avtal/nya ekonomiska villkor:.....	9
2 Intressepunkt	9
2.1 Framtida samverkan Intressepunkt.....	9
2.1.1 Insamling/ajourhållning.....	9
2.1.2 Lagring	10
2.1.3 Tillhandahållande	11
3 Nyttoeffekter	11
4 Rekommendationer från arbetsgruppen	11
Kommentarer från förankringsmöten	12
Referenser	13

Bakgrund

Ett av processmålen för Svensk geoprocess är att i samverkan utarbeta nationella dataproductspecifikationer för framtida geodata för vissa prioriterade teman där *Adress* är ett av temana. I uppdraget ingår även att för respektive tema beskriva hur en framtida samverkansprocess för samverkan kring insamling, lagring och tillhandahållande ska utformas, för att få enklare och effektivare myndighetsutövning. Med samverkan menar vi samverkan mellan två eller flera kommuner eller mellan en eller flera kommuner och Lantmäteriet eller annan myndighet.

Syfte

I temauppdrag *Adress* har dels en framtida dataproductspecifikation tagits fram och dels en samverkansprocess som visar samverkan kring hanteringen av belägenhetsadresser. För att bemöta samhällets behov av en namnförtätning, ingår inom temat även ett arbete om att möjliggöra en framtida registrering av s.k. intressepunkter. I dataproductspecifikationen för adress finns även *Intressepunkt* specificerad och en process har tagits fram för hanteringen av *Intressepunkt*.

Syftet med det här dokumentet är att analysera och belysa förändringar i adressinformationen samt förslag på hantering av den nya objekttypen *Intressepunkt*.

Målbild

Adresser är av betydande vikt för att kunna lokalisera oss i samhället. Som komplement till adresserna behövs även sökbara s.k. *Intressepunkter*, som personer kan relatera till och som ofta saknar adress.

- Adressregistret hos Lantmäteriet är den naturliga källan för adresser för kommuner, myndigheter och privata aktörer.
- Blåljusmyndigheterna, post- och distributionsföretag, medborgare m.fl. hittar till rätt plats genom att söka på adresser och/eller intressepunkter.
- Adresser och intressepunkter är aktuella och har hög kvalitet (lägesnoggrannhet och fullständighet).
- Adresser och intressepunkter är lättillgängliga och tillhandahålls som öppna data via tjänster från Lantmäteriet.

Analys av möjliga samverkansaktiviteter

Målet med samverkan är att verka för kvalitetsförbättring och kostnadseffektivisering. I följande kapitel belyses samverkan gällande såväl ajourhållning av nya/befintliga belägenhetsadresser och intressepunkter, som lagring och tillhandahållande.

1 Belägenhetsadresser

Det sker samverkan idag mellan kommuner, Lantmäteriet, Postnord AB och Skatteverket gällande belägenhetsadresser.

1.1 Befintlig samverkan

Belägenhetsadresser ansvaras och ajourhålls av kommunerna antingen via applikationen LINA eller via ett tjänstegränssnitt. Just nu är det 17 kommuner som levererar adresser via gränssnittet till Lantmäteriets grunddatalager (BAL-GDS) och 17 till är på gång. På sikt ska LINA avvecklas och alla kommuner ska leverera via gränssnittet. Lantmäteriet tillhandahåller adresserna via direkt - eller visningstjänster samt via överföringsformatet (ÖFF).

Samverkan mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), kommuner och Lantmäteriet regleras i normalavtal som bygger på ett ramavtal (ABT-avtalet). I normalavtalet finns ett antal samverkansnivåer som innebär att kommunen åtar sig att ajourföra adressinformationen. För detta arbete betalar Lantmäteriet en årlig ersättning till kommunen som beräknas enligt vissa principer, bland annat på aktualitet och kvalitet i adressinformationen.

I samband med nya detaljplaner eller vid nybyggnation uppstår behov av nya/ändrade adressplatser. Om det är nya områden tar kommunen fram namnförslag på gator inom området som bereds och beslutas. Kommunen registrerar sedan nya/ändrade adressplatser som lagras hos Lantmäteriet i Adressregistret.

Postuppgifterna på adressplatserna ajourhålls löpande av Postnord AB. Nya och ändrade adresser, med status *Gällande*, aviseras till Postnord för att få nya/uppdaterade postuppgifter. Adressplatserna i Lantmäteriets grunddatalager uppdateras via aviseringar tillbaka.

Alla nya och förändrade adressplatser aviseras veckovis till folkbokföringsregistret på Skatteverket för att uppdatera folkbokföringsregistret. Skatteverket hjälper till att höja kvaliteten på adresserna genom att avisera brister till Lantmäteriet som läggs som utredningsfall till kommunerna i LINA, exempel är att någon vill folkbokföra sig på reserverad adress eller att företag anmäler en adress till Kassaregistret som saknas i adressregistret. Det sker även direktkontakter mellan folkbokföringen och kommunen gällande adressplatser.

1.2 Framtida samverkan

Arbetsgruppen ser inte några problem kring hur belägenhetsadresser samlas in, ajourhålls, lagras och tillhandahålls idag och inte heller en framtida påverkan som skulle påverka processen. Vi har diskuterat om adressers läge (punktgeometri) ska anpassas efter tredimensionell representation för byggnad och fastighet. Vi ser inte behov av att sätta adresser annat än i marknivå där ingången till byggnaden är belägen. Om behovet uppstår i framtiden ska informationsmodellen ses över och anpassas. Däremot ska adresser kunna kopplas till flera fastigheter vid 3D-fastighetsbildning, som finns beskrivet under 1.2.1

Öppna data kommer göra att adressinformationen används av fler i samhället vilket på sikt ökar kraven på kvalitet, lägesnoggrannhet och fullständighet, och i förlängningen även kraven på kommunerna att adresserna ajourhålls kontinuerligt och är aktuella.

1.2.1 Insamling/ajourhållning

Insamlingen kommer att ske på samma sätt som idag via LINA eller via tjänstebaserat gränssnitt. LINA ska så småningom fasas ut när alla kommuner gått över till tjänstebaserad uppdatering.

Förändringar i informationsmodellen

Följande förändringar föreslås i informationsmodellen för Adress. Ny information finns beskriven mer i detalj i dataproductspecifikationen för Adress som tas fram i temat.

• Adressplats

- **Adressatt anläggning** – Attributet utgår eftersom det används av ett fåtal kommuner och i många fall är informationen inaktuell. *Adressatt anläggning* har nuvarande värdemängd *Avloppspumpsstation, Brygga, Idrottsanläggning, Småbåtshamn, Tele- och radiomast, Transformatorstation, Vattentäkt, Återvinningsstation*. De flesta av värdena kan tillgodoses i andra teman i Svensk geoprocess. Exempel *Idrottsplats* och *Småbåtshamn* hanteras i tema Markanvändning och transformatorstation kan registreras som *Distributionsbyggnad* i byggnadsregistret och kopplas till en adress. Det behöver göras en generell översyn av olika typer av anläggningar. I vissa sammanhang har man använt begreppet *Byggnadsverk* som antingen kan vara en Byggnad eller Anläggning. Genom att ta bort *Adressatt anläggning* tillgodoses även kravet från Lantmäteriets jurister att ta bort värdet *Vattentäkt* eftersom detta är känsliga uppgifter i samhället och klassas som försvarssekretess.
- **Adressanmärkningar** - Attributet utgår eftersom attributen används av ett fåtal kommuner och i många fall är informationen inaktuell.
- **Belägenhetsadresstatus** – Statusen utgår vilket innebär att det inte kommer att gå att ange att en adressplats är *Föreslagen* eller *Reserverad*. Objektstatus, som är obligatoriskt för alla objekttyper, är däremot kvar där man kan ange om en adressplats är *Planerad, Gällande* eller *Avregistrerad*. Det har varit krångligt med två olika statusar på samma objekt och nu när *Belägenhetsadresstatus* inte längre finns med i Belägenhetsadress standarden tycker vi att det inte finns någon anledning att ha den kvar. Värdet *Reserverad* har använts främst för hörnfastigheter där man vill reservera ett adressplatsnummer på den gata som inte ingången är. (enl. Lantmäteriets rekommendationer till kommunerna). Man kan använda objektstatus *Planerad* i dessa fall i stället.
- **Adressplatspunktläge** – Två värden i värdemängden tas bort, *Ungefärligt lägesbestämd* och *Övrigt läge* pga. att punktlägena är obestämda lägen och behov finns att ha högre lägesnoggrannhet på adresserna.
- **Giltig från** – Ett nytt attribut. Det finns behov av att se vilket datum objekteten Adressområde och Adressplats blev giltiga ur kommunperspektiv. Datumet ska kunna sättas oavsett status, *Planerad* eller *Gällande*, och ska kunna anges i dåtid men inte framtid.
- **Adressplats koppling till 3D-fastighet** – I dag är det problem med att se vilken adress ett 3D-utrymme har vid 3D-fastighetsbildning, t.ex. ägarlägenhet i ett flerbostadshus. Adressen kopplas idag till markfastigheten där ingången i huset är, vilket innebär att vid sökning på ägarlägenhetsfastigheten får man inte träff på någon adress. Därför har relationen mellan adressplats och fastighet ändrats i informationsmodellen vid 3D-fastighetsbildning. En adressplats ska kunna kopplas till flera 3D-fastigheter, t.ex. både till markfastigheten och till ägarlägenhetsfastigheten. I normalfallet, dvs. vid 2D-fastighet, ska det inte gå att koppla en adressplats till flera fastigheter pga. kvalitetsaspekten, eftersom det blir svårt att kontrollera kopplingarna maskinellt.

- **Adressområde** – Det ska gå att använda våra territoriella minoritetsspråk i adresser därför ska ett adressområde kunna anges på flera språk samiska, meänkieli och finska.

Ingen av de föreslagna förändringarna innebär att befintlig standard för belägenhetsadress behöver ändras.

1.2.2 Lagring och Tillhandahållande

Adresserna lagras hos Lantmäteriet på samma sätt som idag, och Lantmäteriet kontrollerar och följer upp kvaliteten på adressinformationen. Idag sker dubbellagring av adressinformationen hos Lantmäteriet och hos vissa kommuner. Exempelvis har kommuner som gått över till tjänstebaserad leverans i de flesta fall eget adressregister. Lagren synkas kontinuerligt för att hållas aktuella.

Lantmäteriet måste idag lagra originalet med adressinformationen för att kunna upprätthålla personuppgiftsansvaret i nationellt register i enlighet med PUL. Det pågår ett arbete med en ny myndighetsdatalag för att bl.a. kunna hantera information på ett effektivare sätt. Lantmäteriet arbetar också för att få till en översyn av fastighetsregisterlagstiftningen. Målet med en översyn är bl.a. att möjliggöra effektivare informationshantering genom att inte dubbellagra informationen hos olika myndigheter, om det inte är nödvändigt.

Adresser tillhandahålls i framtiden i princip på samma sätt som idag. I det nya tillhandahållandet som utvecklas på Lantmäteriet kommer kunderna själva att kunna ladda ner geodata istället för att som idag, Lantmäteriet aviserar om förändringar. Kommuner som har eget adressregister fortsätter med att tillhandahålla adresser internt och externt liksom Skatteverket, Folkbokföringen, som tillhandahåller adresser med personuppgifter till kunder.

Idag tillhandahåller vi inte föreslagna/planerade adressplatser i samhället och vi ska fortsatt inte heller tillhandahålla planerade adressplatser (statusen *Föreslagen* försvinner när belägenhetsadressstatus tas bort). Däremot finns det behov av att närliggande kommuner ser varandras planerade adressområden och adressplatser för att kunna samråda när det gäller adresser, framför allt i gränstrakterna där gemensamma gator/vägar och byar finns.

Arbetsgruppen har diskuterat om Lantmäteriet verkligen ska lagra planerade adressområden och adressplatser om de ändå inte ska tillhandahållas i samhället. Det är en komplex hantering för Lantmäteriet vid tillhandahållandet om planerade adressplatser ska exkluderas, pga. den befintliga tekniska lösningen med entréobjektet vid koppling till byggnaden.

Arbetsgruppen enades om att Lantmäteriet är bäst lämpat att lagra både planerade och gällande adressområden och adressplatser. Det blir svårt för kommunerna att själva tillgodose behovet att kunna utbyta planerade adressområden och adressplatser.

Knäckfrågor:

Lantmäteriet behöver titta vidare på:

- hur vi bäst tillgodoser kommunernas behov av att utbyta data sinsemellan
- hur vi hanterar planerade adressområden och adressplatser.

1.2.3 Gatunamn i NVDB

Ett problemområde är att gatunamn blir felregistrerade eller inte blir registrerade alls i NVDB av kommunen. Det här är ett problem som påverkar Lantmäteriets ajourhållning av Grundläggande Geografiska Data (GGD).

När ett gatunamn beslutats i politisk nämnd eller i samband med att kommunen projekterar ett område ska gatunamn och utbredning registreras i NVDB. Projekten kan löpa över lång tid och registrering sker oftast först vid färdigställande. Ansvar för registrering kan också ligga på annan verksamhet än den som ansvarar för projektet. Tidsaspekten och det delade ansvaret kan leda till fel registreringar och utebliven registrering. Problemet finns dock sällan hos kommuner där samma enhet ansvarar för både hantering av adresser och NVDB.

En lösning för att minimera risker till felregistrering eller utebliven registrering kan vara att man inom kommunen synliggör problemet och hittar former att samverka inom eller mellan olika enheter. Kommuner kan även behöva påminnas om att nya gatunamn inte registreras via LINA till NVDB.

I tema Kommunikation (Väg/Järnväg) tittar man vidare på lösningar för problemet.

1.2.4 Avtal/nya ekonomiska villkor:

Ett arbete pågår mellan Lantmäteriet och kommunerna att gemensamt ta fram en ny finansieringsmodell istället för ABT-avtalet, och som möjliggör en övergång till öppna geodata. För att kunna släppa adressinformationen fri behövs politiska beslut om finansiering i respektive kommun och av regeringen.

2 Intressepunkt

Adresser och ortnamn är nödvändiga för att kunna lokalisera oss i samhället. Som komplement till dessa införs en s.k. intressepunkt. Dessa ska utgöra en förtätning av namn och vara till nytta för lokalisering i olika sammanhang. Intressepunkterna ska enbart registreras med en punktgeometri, samt ett namn. Namnet blir sökbar, men är inte beslutat och ska inte betraktas som ett officiellt ortnamn. Nästa steg är att namnsätta ytobjekt, t.ex. Anläggning. Om det inte finns namn på en anläggning kan en *Intressepunkt* registreras istället, för att fylla tomrum och förtäta namn.

Objekttypen *Intressepunkt* är egentligen inte ett adressobjekt men hanteras i tema Adress eftersom behovet beskrivs i samband med att adresser diskuteras och ses som ett komplement till adress för att hitta rätt i samhället. Vart objekttypen hamnar i informationsmodeller och lagringsmodeller påverkar dock inte förslagen för samverkansformer så den frågan hanteras inte i det här dokumentet.

2.1 Framtida samverkan Intressepunkt

Arbetsgruppen har tagit fram ett förslag på avgränsning/definition på *Intressepunkt*.

Definition/ avgränsning av *Intressepunkt*:

- är en lokalisering plats, t.ex. en mötesplats.
- har punktgeometri
- namnet är inte adressgrundande
- är ett namn som är känt och allmänt använt
- kan i vissa fall ha flera namn

Exempel på platser som är intressepunkter: Staty, monument, gatuhörn, driving range på golfbana.

2.1.1 Insamling/ajourhållning

Det är kommunerna som ansvarar för registrering och ajourhållning av *Intressepunkter*, som sker antingen via LINA eller via kommunens applikation, och som levereras till Lantmäteriet för lagring, typ lika byggnad och adress. Varje kommun ansvarar för ajourhållning av kommunens *Intressepunkter*, så att de hålls aktuella.

Namn på intressepunkter är per definition aldrig officiellt beslutade. Det är namn som används allmänt, men som också kan förändras snabbt och/eller ersättas med ett annat namn. Förslag på platser som behöver registreras, kan komma från t.ex. blåljusaktörer eller allmänheten. Det behöver tas fram ett tydligt regelverk för vilka företeelser som ska ses som intressepunkter. För att få fram vilka platser som är viktiga att kunna söka på, bör en dialog föras med bl.a. blåljusaktörer, t.ex. med SOS Alarm. Vid framtagandet av regelverket bör Ortnamnsmyndigheten på Lantmäteriet vara med så att det blir tydligt angående beslutsbefogenheter och ansvarsområden. För att komma igång och snabbt få in *Intressepunkter* kan en

dialog föras med blåljusaktörerna om att få ta del av deras register på platser som de namnsatt i de områden som kommunerna har beslutanderätt inom.

Det är oklart i dagsläget vart lagringen ska ske av *Intressepunkt*, men på sikt när det nya föreslagna Ortnamnsregistret finns på plats torde de lagras där. Intressepunkterna ska då kategoriseras vid registreringen för att det ska gå att filtrera ut olika typer av namn vid kvalitetsarbete eller analyser av namnen. Vilka attribut som ska finnas för en intressepunkt ska synkroniseras med förslagen i det nya föreslagna Ortnamnsregistret, för att enklare flytta intressepunkterna till det nya registret när det är klart.

När registreringen av intressepunkter kommer igång och lagring sker på annat ställe än Ortnamnsregistret kommer det troligen komma in namn på intressepunkter som redan finns i geodata eftersom det inte går att göra kontroller mot befintliga namn. Med stegvis övergång till att objektifiera geodata kan kontroller göras för att undvika dubletter. Om man senare väljer att lagra Intressepunkterna i det nya föreslagna Ortnamnsregistret kan dubletterna tas bort vid migreringen av informationen. Vid den fortsatta ajourhållningen av Intressepunkter kan då kontroll göras mot Ortnamnsregistret, om namn på platsen redan finns registrerat på andra objekt eller om stavning av namn m.m. för att undvika dubletter eller att namn har olika stavningar (om de ska ha lika).

Som stöd för kommunerna vid registrering av Intressepunkter kan BAL-supporten på Lantmäteriet användas eftersom insamlingen av Intressepunkter sker förslagsvis på samma sätt som Byggnad och Adress, dvs. via LINA eller tjänstebaserat med samma gränssnitt som BAL-informationen. Vid namnfrågor kontaktas Ortnamnsmyndigheten på samma sätt som idag gällande namnfrågor kring adresser.

Knäckfrågor

Kommunerna behöver ha ett nytt/uppdaterat gränssnitt för att kunna registrera och ajourhålla intressepunkter antingen via kommunens egna gränssnitt eller i LINA.

Ytterligare analyser kommer att behöva göras av hanteringen av den nya objekttypen *Intressepunkt* i samband med införandet, t.ex. hur ska namn på intressepunkter kontrolleras mot befintliga namn i andra datamängder vid registrering, för att undvika dubletter?

Analyser kommer att behöva göras om vilka typer av Intressepunkter som ska finnas som värdemängder vid registrering, t.ex. staty, lekplats, brygga, eller om det ska vara valfritt.

Ett tydligt regelverk måste tillsammans med Ortnamnsmyndigheten tas fram för ajourhållare på kommunerna som stöd vid hantering och registrering av Intressepunkterna.

2.1.2 Lagring

Intressepunkterna lagras lämpligen hos Lantmäteriet eftersom det främst är andra parter än kommunerna som har behov av intressepunkter för att kunna hitta till rätt ställe. En gemensam lagring ger också ett effektivare tillhandahållande.

Det finns dock ingen naturlig lagringsplats för objekttypen *Intressepunkt* idag på Lantmäteriet. Dagens Ortnamnsregister är inte anpassat för en sådan objekttyp och intressepunkter ses inte heller som officiellt fastställda ortnamn. Som vi föreslagit under 2.1.1 kan det nya föreslagna Ortnamnsregistret vara en lagringsplats då det finns möjligheter att kategorisera namnen. Arbetsgruppen föreslår att *Intressepunkt* lagras tillsammans med Adress tills vidare.

Knäckfrågor:

Tjänstegränssnitt för BAL måste uppdateras alternativt nyutvecklas samt att lagringsplats måste utvecklas på Lantmäteriet. Uppdaterade BAL-tjänster alternativt nya måste utvecklas på kommunen/systemleverantören som levererar Intressepunkterna till Lantmäteriet.

2.1.3 Tillhandahållande

Intrassepunkter tillhandahålls via Geodatasamverkan. Kontaktinformation visas i Geodataportalen för att underlätta för den kommunala och statliga användaren att få tillgång till Intrassepunkterna. Tillhandahållandet av Intrassepunkterna torde ske via Direktåtkomst online som ersätter dagens direkttjänster.

Knäckfrågor

Ändamålsenliga ekonomiska villkor för inblandade måste tas fram kring central lagerhållning, informationsägare samt hur kostnader/intäkter för tillhandahållandet ska hanteras och som möjliggör en övergång till öppna geodata.

Det krävs utveckling av Geodataportalen för att hantera och visa information om Intrassepunkterna. Utvecklingen måste samordnas med Geodatarådets utveckling av Geodatasamverkan.

3 Nyttoeffekter

(Karin Ericsson, Lantmäteriet, Allan Almqvist, Malmö, Ulf Lademyr, Avesta)

Genom tillämpning av framtagna dataproduktspecifikationer och samverkansprocesser för temat **Adresser och Intrassepunkter** väntas ett antal nyttor kunna uppnås. Dessa nyttor kan uppstå inom ett flertal olika områden och hos olika aktörer. I de studier som gjorts inom ramen för denna rapports analys har nedanstående nyttor identifierats:

- Genom standardiserade specifikationer blir utbytet av geodata enklare och informationsmängder mer enhetliga myndigheter och kommuner emellan. Detta ökar möjligheter till samverkan för fler objekttyper och andra datamängder än idag.
- Användningen av Intrassepunktinformation från kommunerna underlättas då gemensamma specifikationer och värdemängder används.
- Blåljusmyndigheterna, post- och distributions-företag, medborgare m.fl. hittar till rätt plats genom att söka på adresser samt besöksplatser som är av allmänt intresse, s.k. Intrassepunkter som kommuner har inventerat och lagt in i nationella register.
- Viss information gällande intrassepunkter som idag ajourhålls av kommunerna skulle kunna utredas om det finns ytterligare data hos andra myndigheter som skulle kunna samlas in, ex. polis/brandförsvaret. Tillgången till lokalisering data skulle därmed kunna bli mer komplett.

4 Rekommendationer från arbetsgruppen

- Att Tema Adress implementeras och hanteras under 2016 för att kunna börja användas 2017. Detta mot bakgrund att önskemålen och behovet är starkt från bl.a. blåljussidan.
- Att utreda mer kring den nya objekttypen *Intrassepunkt* innan implementering, t.ex. namnet/begreppet, om och i så fall vilka värdemängder som ska finnas.
- Ta fram en gemensam strategisk plan tillsammans med blåljusaktörerna med aktiviteter gällande *Adresser* och *Intrassepunkter* för att tillgodose deras och våra behov samt vad som ska prioriteras.
- Ta reda på vad blåljusaktörerna minst behöver för att klara sina behov för att kunna lokalisera i samhället.

- Att Lantmäteriet åter tittar på möjligheten till lös koppling (spatial fråga) när det gäller kommunens hantering av kopplingar byggnad/adress till fastighet. Att ändrade kopplingar till fastighet kan ske automatiskt och att kommunerna därmed inte ska behöva göra dessa manuellt.

Kommentarer från förankringsmöten

Mottagare Lantmäteriet:

- Benämningen Intressepunkt bör ändras så det speglar vad som avses
- Adressplatser borde ha möjlighet till flera geometrier, en där adressplatsen är belägen och en punkt som är kopplad till en väganslutning (där man lämpligast når adressen).
Nytt krav som kom fram vid förankringsmötet. Inga sådana behov har framkommit under arbetets gång i arbetsgruppen eller vid remis. Vi bedömer att det inte hör till tema Adress, utan kravet har lämnats över till tema Väg, Järnväg. De har redan börjat fundera på detta och har förslag på en ny objekttyp Uppfart som är en väganknuten företeelse som kan ha koppling till 0 till många adressplatser.
- Tveksamt att Lantmäteriet ska lagra planerade adressområden och adressplatser och tillhandahålla tjänster för utbyte enbart mellan kommuner. I produktstrategin är målsättningen att inte ha olika tillhandahållandetjänster för samma informationsslag.
- Vilket ansvar ska Lantmäteriet ta för information som t.ex. kommuner samlar in och som enbart lagras på Lantmäteriet, generell fråga men berör Intressepunkt.
- Det finns en viss oro att införa en ny objekttyp som Intressepunkt, mycket att fundera på kring hanteringen.

Systemleverantörer

- Viktigt att ta med blåljusaktörerna i arbetet

Kommuner

- Det är viktigt att kontrollera Intressepunkterna mot byggnadsnamnen så det inte blir dubletter.

Referenser

Dokumentnamn, beteckning och namn
Svensk standard för belägenhetsadresser SS 637003:2015

Arbetsgrupp tema Adress
Ulrika Roos, Lantmäteriet, Uppdragsledare Specifikation
Anna Wallin, Lantmäteriet, Uppdragsledare Samverkansprocess
Maria Andersson, Lantmäteriet, ansvarig dokumentation specifikation
Magnus Linnér, Lantmäteriet
Helena Fyhr, Lantmäteriet
Karin Ericsson, Lantmäteriet
Allan Almqvist, Malmö stad
Johan Reuterham, Lidingö stad
Anders Carlström, Västerås kommun
Anders Almroth, Göteborgs kommun
Eva Wramner, Lund kommun
Jan Karlsson/ Josefina Persson, Hässleholm kommun

Personer som varit med i remiss- och/eller förankringsaktiviteter
<i>Deltagit i remissen:</i>
Jerker Moström, SCB
V-dala Miljö och Bygg (Avesta, Fagersta, Norberg genom Ulf Lademyr)
Blåljusprojektet genom Ulrika Johansson, Lantmäteriet
Juristfunktionen Division geodata, Lantmäteriet
Ortnamnssektionen, Lantmäteriet
Maria Ciepielewska och Magnus Linnér, Lantmäteriet (på uppdrag av Marika Ström)
Ove Sundström, Lantmäteriet
Maria Ramelius, Helsingborg kommun
Niklas Fagrell Eriksson, Cad-q
Lena Bengtsson, Lantmäteriet
Johan Nilsson, Bring City mail
Niclas Cederlund, S-group

<i>Deltagit på förankringsmöte:</i>
Niclas Parneborg, Lantmäteriet
Ulrika Johansson, Lantmäteriet
Stefan Berglin, Lantmäteriet
Bitte Eriksson, Lantmäteriet
Tobias Lindholm, Lantmäteriet
Mattias Frick, Lantmäteriet
Ulf Eriksson, Lantmäteriet
Annette Torensjö, Lantmäteriet
Jörgen Sannagård, Lantmäteriet
Ove Sundström, Lantmäteriet
Niklas Fagrell Eriksson, Cad-q
Niclas Cederlund, S-Group
Grzegorz Swiderski, S-Group
Peo Krook, Norconsult
David Nygren, Norconsult
Kent Romppala, VA-utveckling
Anders Magnusson, Huddinge
Göran Oredsson, Huddinge
Janos Böhm, Varberg
Christian Gullin, Landskrona